

ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДНИХ УЯВЛЕНЬ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АСТРОНОМІЇ

Ткаченко І.А.

Уманський державний педагогічний університет
Імені Павла Тичини

Специфіка астрономії як науки, і як учбового предмету обумовлює особливі труднощі викладання її в школі. Ці труднощі мають деякий загальний характер і окремі особливості при засвоєнні, що вивчаються в трактуванні деяких питань. До таких питань відносяться, наприклад, пори року і їх пояснення, вимірювання часу, видимі і дійсні рухи планет і ряд інших. Труднощі тут є у школярів в розумінні матеріалу, і у вчителів відносно методики її викладання [1, с.168].

Сприятливою обставиною, що полегшує засвоєння астрономії є те, що її викладання здійснюється в 11 класі, коли учні озброєні достатніми знаннями елементарної математики, фізики і інших предметів, а крім того, накопичили немало власних вражень, на які можна спиратися в процесі викладання астрономії. При всьому цьому учні, приступаючи до вивчення астрономії, все ж таки зустрічають багато незвичних для них уявлень, нових понять, визначень і термінів.

При недостатньо розвиненому просторовому уявленні учні складно засвоюють перехід від спостережуваного до дійсного руху. Історія астрономічних уявлень підтверджує труднощі, що є тут: впродовж тисячоліть люди помилялися про місце Землі серед інших небесних тіл і про її рух [2, с.54]. Для цього у навчанні астрономії, з одного боку, треба виконувати обов'язкові власні спостереження учнів за небом в різний час, з іншого боку, максимально використовувати наочну допомогу, що є під рукою: географічний глобус, моделі астрономічних координат іншу наочність.

Словесне, книжкове, абстрактне викладання є серйозним недоліком. Воно має місце і у викладанні астрономії, коли використовуються тільки розповідь вчителя, підручник, креслення. Таке викладання стає сухим, і інтерес до астрономії зазвичай пропадає. Слідє частіше давати учням домашні завдання по самостійному спостереженню. Треба мати на увазі, що школярі, зазвичай, не відразу і не легко засвоюють спостережувані на небі явища, пов'язані з одночасно видимими, що відбуваються, добовим обертанням неба і річним рухом Сонця і Місяця. Тому слід звернути серйозну увагу на те, щоб із самого початку учні добре розрізняли ті зміни на небі. Учні перш за все повинні самі бачити, і не один раз, як відбуваються явища в природі, зіставляти природні зв'язки і правильно розуміти їх. Потрібно поставити перед учнями завдання спостерігати за небом всі ясні вечори і зіставляти спостереження із зоряною картою.

Курс астрономії орієнтований на розвиток інтелектуальних і творчих здібностей, що вивчається і покликаний вирішувати важливу соціально-культурну задачу – сприяти формуванню світоглядної культури. Таким чином, програма курсу астрономії покликана формувати усвідомлене відношення учнів до навколишнього їх світу небесних тіл і їх осмислення в світовій культурі, створюючи фундамент космічного мислення.

Література:

1. Розин В.М. Философия образования: предмет, концепции, основные темы и направления изучения // Философия образования для XXI века. – М., 1992. –198 с.
2. Фесенко А.В. Гуманитарная астрономия и гуманитаризация образования // Земля и Вселенная. – М., 2005. – №5. – С. 63.